THESES MEDICAE

DE OSSIVM HVMANI CORPORIS NATVRA EOrundemq; articulatione: atq; affectu grauiſsimo, Arthritide appellato:

Propoſitæ in inclyta Academia Argentoratenſium

A

MELCHIORE SEBIZIO SILESIO, Medicinæ Doctore, & in Academia Profeſſore, ac Poliatro:

EAS DISPVTANDO TVEBITVR Doctiſſimus Iuuenis Ioannes Sebaldus Kobenhaupt Argentoratenſis, Philoſophiæ M. & Medicinæ Candidatus.

XVII. Calend. Nouemb: Anno Domini 1589.

ARGENTINÆ

Excudebat Carolus Kieffer.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI AC DOMINO, DOmino Ioanni Georgio, Marchioni Brandeburgico, Boruſsiæ, Stetini, Pomeraniæ, Caſsubiorum & Vandalorum, nec non Groſnæ in Sileſia Duci, Burggrauio Norimbergenſi, Principi Rugiæ, &c. Domino ſuo Clementiſsimo.

IN more hoc poſitum, longoq; obſeruatum hactenus vſu fuit, vt in alijs, ita hac quoq; Argentoratenſi Academia, Princeps Illuſtriſsime, Domine Clemētiſs: vt Profeſsores ex prælectionibus & ſcholis ſuis, aliquas & quidem ſelectas materias depromptas, certiſq; capitibus comprehenſas, exercitationis gratia, ad diſquirendum diſserendumq; publicè proponant. Quæ quidem conſuetudo quot quantasq; ſecum vtilitates adferat, res ipſa earundemq; magiſtra experientia abundè teſtatur: ideoq; me impulit: vt, cum in Medendi ſcientia atq; facultate docendi mihi demandatæ ſint partes, ſuperiore proxima hyeme de Oſsibus traditam doctrinam, aliquot theſibus includere, & ad diſputandū offerre conſtituerim. Quoniam etiam eiuſmodi Oſteologiâ ipſius articulorū compoſitionis ratio continetur, eaq; laborante affectus quidam præter naturam Arthritis appellatus, euenire ſolet: haud me alienum à propoſito facturum putaui, ſi cum hac de oſsibus materia & iſtius morbi naturam, cauſas, ſigna tam diagnoſtica quàm prognoſtica, deniq; curandi ratio-

nem, generali methodo conceptam, coniungerem.

T. verò CL: Princeps Illuſt: Domine Clementiſs: vtramq; inſcribere, & vt hodiè loquuntur, dedicare placuit: quòd ſingularem eiusdem in me Clementiam hactenus expertus ſum. quam vt deinceps quoq; erga me conſeruare, nec de meis ſubmiſsis officijs, debitaq; cùm obſeruantia, tum grati animi memoria dubitare dignetur, etiam atq; etiam rogo. Valeat Illuſtriſs: T. C. & Neſtoreos vſq; in annos viuat. Argentinæ, XVIII. Calend. Nouemb. Anno 1589.

Illuſtriß: T. Clem:

Sub: Cl.

Melchior Sebizius Sileſius, Medicinæ D.

THESIS I.

ADmirabilem illam ac diuinã Humani corporis fabricam & ſtructuram, licèt ſint variæ & innumeræ conſtituentes partes: eas tamen omnes in duas potiſsimum ſpecies tanq certos ordines, Me[d]ici qui in harum dignotiòne, haud aliter quã Philoſophi qui circa [V]niuerſi naturam verſantur, redegerunt: ac alias quidem Sim[p]lices ſiue Similares, à Græcis ὁμοιομερεῖσ dictas, alias verò Diſsi[m]ilares ſiue Compoſitas, ijsdẽ ἀνομοιομερεῖσ ideſt naturâ diſsimiles [a]ppellatas, nominare voluerunt.

II.

Partes Simplices eas potiſsimum nominant, quæ in ſimiles ſibi [p]articulas diuiduntur: & ſeparatæ totius nomen retinent, nec in [p]artes alterius naturæ & rationis quàm ipſæ ſunt diuidi poſsunt. [E]x horũ numero ſunt Oſsa, Cartilagines, Ligamẽta, Nerui, Venæ [&] cæteræ. quælibet enim pars oſsis, cartilaginis, ligamenti, ap[p]ellationem totius retinet.

III.

Diſsimilares verò ſiue Compoſitæ, á nonullis etiam Organicæ [ſi]ue Inſtrumentaneæ, ſed minus rectè appellatæ, dicuntur eæ, quæ [e]x ſimilaribus & alijs ſe prioribus conſtant, & totum corpus com[p]onunt ac conſtituunt. Huius generis ſunt Muſculi, Manus, [D]igiti, & reliqua noſtri corporis membra; quorum partes diſſectæ [a]c ſeparatæ totiusnomen minimè retinent.

IIII.

Harum autem partium, ſi rurſus munus ac officium ſpectes, [i]nſtrumentaneæ dici poſsunt, eò quòd inſtrumenti naturam habe[a]nt: cuius quidem proprium eſt perfectam actionem obire ac per[fi]cere: & huiuſmodi quidẽ ſunt Cerebrum, Oculus, Lingua, Ma[n]us, & reliquæ corporis partes compoſitæ appellatæ; imò & ipſæ [v]enæ ac arteriæ, non diſtante quòd in numerum ſimilarium parti[u]m fuerint redactæ.

V.

Inter Similares partes appellatas haud poſtremum locum obtinent OSSA noſtri corporis. Ea enim inſtar baſis ac fundamenti ſunt, quibus vniuerſa corporis moles ſuſtentatur ac fulcitur: & reliquæ omnes partes ijs ita firmatæ ſunt, vt abſq; his ſua munia ac functiones nec obire, nec perficere, niſi fortè imperfectè, poſſint.

VI.

Idem enim, Galeno lib. 1. Anatomicarum adminiſt. cap. 2. teſte, in animalibus oſſa ſiue oſſium ſubſtantiæ præſtant, quod in tentorijs faciunt pali (χάμακας Græci appellant) & in ædibus parietes. imò ad horum immutationem, cætera quoq; in animante ſolent effingi immutariq;. caluaria enim exiſtente rotunda, cerebrum neceſſariò tale quoq; fuerit: Pectoris oſſibus ſuam legitimã ſeu naturalem formam non ſeruantibus, ſanè & pulmonum natiuam conformationem labefactari & vitiari neceſſum eſt.

VII.

EST AVTEM OS, *quod Greci ὀστέον ſiue ὀστοῦν appellant, pars corporis noſtri ſimilaris, ex ſemine genita, inter omnes noſtri corporis particulas frigidiſſima, ſicciſſima ac duriſſima, ſenſu omni planè expers*

VIII.

Eiuſmodi autem ſenſum dum oſſibus adimimus, oſſicula illa oris, quæ Græci ὀδόντας, Latini Dentes (quaſi edentes dicere velint) nominant: quæq; inſtrumenta ſunt â natura, ad communem vſum, ciborum nempe confectionem præcipuè progenita, (nam ad concinnam ſermonis prolationem & conformationem, non omnes, ſed anteriores ſiue priores ſolummodò, conferunt, teſte Ariſtotele, Galeno & alijs) minimè ab his ſeperare volumus: ſed hæc ipſa quoq; nullo modo ſentire ſtatuimus.

IX.

Imò verò ab oſſium reliquorum genere ea minimè excludimus: licèt hæc ipſa oſſicula ortu & incremento, quodue ignibus iniecta

emari haud poſſint, Plinij autoritate quidam perſuaſi, à cæteris ſibus plurimum differre velint

X.

Oſſa autem inter partes noſtri corporis numeranda eſſe, nemo oculdubio dubitauerit: ſiquidem ea corpora ſunt & ex materia rporis conſiſtunt, hærentq; toti firmiſſima, ipſiq; vniuerſo corri ita coniuncta ſunt, vt & communi totius vita fruantur, & crementum ſuum in latum, longum & profundum ſuſcipiant, q; definitam incrementi legem & metam habeant obtineantq; tq; ad aliquam totius functionem comparata: ſemel deniq; exſa ac corrupta, nunq; poſtmodum vel creſcere vel regenerari eant.

XI.

Nutriuntur præterea more aliarum corporis partium, attrantis naturæ beneficio, proprio quodam ac peculiari nutrimẽto, Medulla videlicet, in ipſorum oſſium cauitatibus ac ſinubus ſiue uernulis recondita

XII.

Illud præterea de oſſibus affirmam⁹, eſſe ea inter partes Sperаticas referenda ac collocanda: eaq; ex craſſiore durioreq; parte minis eſſe progenita atq; efformata, quæ poſtmodum ſucceſſu mporis in oſſis naturam erat euaſura.

XIII.

Quoniam verò, vtrum oſſa ſenſu aliquo, more aliarum noſtri rporis particularum, ſint prædita, plurimum inter Medicos nbigitur: nos ea tamen (quemadmodum ſuperius quoq; annotamus) ſenſu omnino carere, neq; ipſis ſentiendi aliquam vim ine, ſtatuimus. aliâs enim, cum hæc reliquas noſtri corporis pars ſuſtentare, ac ſingulis quaſi momentis ſua munia obire, neceſm ſit: ſanè ſingulis quoq; horis animali, corporiq; eius quod ſuntant, dolorem adferrent.

XIIII.

Videmus præterea oſſa ſæpenumero in profundo corporis, ab acrioribus vel etiam virulẽtis & venenatis humoribus (quemadmodum in lue venerea ſiue morbo Neapolitano vt plerunq; fieri conſueuit) absq; vllo doloris ſenſu corrodi, ac Carie exedi ſiue Sphacelo corrumpi: & ſi fortaſsis aliquando in eiuſmodi & ſimilibus alijs affectibus, carne nudata, ferro ſecantur, igne vruntur, lima raduntur, nullo modo tamen ea eiusmodi incommda perſentire, quotidiana experientia teſtatur.

XV.

Adde & illud rationi (meo quidem iudicio) haud ita diſsentaneum: quòd ſi cutis volæ manus (quæ tamen aliâs, dum ſe naturaliter habet, ſenſu exquiſito à natura donata eſt) in ijs qui operas exercent duriores, callo obducta, ſenſum omnino amittit, nec quicquam mali doloriſue, ſiue ſecetur, ſiue vratur vel quouis modo tractetur, perſentit: igitur & dentes quoq; ipſi extrema duritie ac denſitate præditi, quo pacto quæſo ſentient ſenſumue doloris percipient? Poſſent huius rei aliæ quoq; eæq; firmiores rationes adferri, niſi breuitatis rationem habere velimus.

XVI.

Oſsium vſus *varius ac multiplex eſt: et is quidem partim cõmunis, partim verò proprius ac peculiaris. Primò enim omnium, ea vniuerſo corpori partibusq; eius ſingulis fulcri, plurimis etiam munimenti ac propugnaculi vice exiſtunt: quibus ipſæ ita firmantur, vt erectum & ſtare & progredi, nec aliarum beſtiarum more, hominem repere, vel capite totoq; corpore verſus terram incuruo, incedere opus ſit. Neq; verò ſolummodo iſtud muneris habent, ſed etiam alios quoſdam vſus præſtant. Sunt enim quædam oſſium, quorum officium eſt quaſdam noſtri corporis partes tueri, ne quid incõmodi noxæuè ab externis iniurijs ipſis accidere poſſit.*

XVII.

Inueniantur autem licèt oſſium plurima, quæ ad ſuſtinendam

ipſius

ſius corporis molem & tutandas muniendasq; ipſius partes haud ſunt comparata: non idcirco tamen in vita animalis tradanda, uſu quoq; ſuo penitùs ſunt priuata. fabicauit enim eorum plurima hoc nomine natura, ut tendonibus & ligamentis ſubuirent, & articulationes paratiores ac proniores ita manerent, firmarent ne etiam leui de cauſa tàm facilè loco moueri diſlocatè queant. Huiusmodi vſum Patellæ in genibus, & oſſa Seſaoidea in digitis præſtare ſolent.

XVIII.

Reperiuntur rurſus & alia oſſa, quæ nihil horum planè faciunt iam dictos uſus præſtare valent: ſed ſolummodo Auditus gra, cui potiſſimùm ſuam operam præſtare debebant, à natura fuêfabrefacta. Cuius generis ſunt tria illa Oſſicula auditus appelta, Malleus, Incus & Stapes.

XIX.

Quemadmodū verò diuerſis vſibus inſeruiunt iam dictæ noſtri rporis partes: ita etiam Natura eorum & eſsentia eſt valdè uerſa. Alia enim ſua ſubſtantiâ ſolita ſunt & dura: alia verò roſa & rara: alia cartilaginoſa: alia Epiphyſi & appendicibus nata ſunt: alia cartilaginibus obducta & veſtita.

XX.

Plurima rurſus oſſium ſunt caua, & medulla ad ſenſum plena: ia verò obſcurioribus cauernulis & medulla ad ſenſum exrtia, vel ſaltem exigua tenuioreue ac liquidiuſcula, à natura ædita: alia ſunt aſpera & leuia: alia rotunda: alia acuminata, adrangula, Cubiformia, Scutiformia, Scaphoidea, Cymbæq; nilia, vel alia quapiam forma donata.

XXI.

Sunt deniq; & aliæ differentiæ oſſium, quas Anatomici à Conxione appellare conſueuerunt. Oſſa enim cum in corpore huma eum quoq; vſum præſtare debebant, quam parietes & trabes in mibus, & carinæ in nauibus: hoc ipſum autem corpus innu-

meras actiones motusq; infinitos cum obire neceſſum eſſet: Natura ſagax & prouida, ne animalis ſtructuram ſtatuæ modo immobilē, & ad actiones perficiendas ineptam effabricaſſe videretur, noluit ſanè nec potuit, ex vnico integro continuoq; oſſe, hominem, alioqui animal præſtantiſsimum, conſtare: quod inſtar lapideæ ſtatuæ neq; ſeſe erigere, neq; inclinare, varioſuè motus & operas obire valeret.

XXII.

Vt igitur eiuſmodi ineptitudinem ad motus & actiones omnis generis perficiēdas euitaret prouidens natura, factū eſt, vt variam & multiplicē molita fuerit Oſsium σύνθεσιν ſiue σύνταξιν .i. coniunctionem ſiue copulationem. Modus autem quo hæc ſibi iungūtur, duplex eſt genere. Vel enim καθ' Αρθρον, hoc eſt, Articulum ſiue Articulationem, quæ nihil aliud eſt, quàm naturalis duorum oſsium, cum motu, vel ad motum copulatio ſiue coniunctio, medio vinculo, quod vtraq; ſemper complectitur, nonunquā verò in vtriuſq; medium inſeritur: Vel κατὰ Σύμφυσιν, hoc eſt naturalē duorum oſsium ſine motu vnionem ſiue coniunctionem, fieri ſolet.

XXIII

Harum autem duarum iam dictarum oſsium compoſitionum, habet rurſus vnaquæq; ſuas proprias differentias: Et Articulatio quidem ſiue articulus Διάρθρωσιν καὶ Συνάρθρωσιν: Symphyſis verò ῥαφὴν, γόμφωσιν καὶ ἁρμονίαν

XXIIII.

Διάρθρωσιν appellant Anatomici σύνθεσιν ſiue σύνταξιν cōmiſsionem ſiue Articulationem oſsium naturalē inter ſe, motum manifeſtum habentium. Συνάρθρωσιν verò Inarticulationem cum motu obſcuro. Harum autem ſingulæ rurſus in tres certas ſpecies diuiduntur: nimirum in Ενάρθρωσιν, Αρθρωδίαν καὶ Γίγγλυμον in eo ſolo differentes, quod harum trium ſpecierum ſingulæ in Diarthroſi quidem cum motu manifeſto: In Synarthroſi verò cum motu obſcuro, quemadmodum dictum eſt, fiant.

XXV.

XXV.

ϑρωσις igitur eſt illa articulationis ſpecies, in qua caput ro
lum vel oblongum inſeritur ſiue immittitur in ſinum ſiue ace
lum oſsis profundum. Eiuſmodi articulationis, ſi ſit τῆς δι-
ρώσεως ſpecies, quã diximus fieri cum manifeſto motu, exem-
eſt illa articulatio femoris oſsis cum coxendice, humeri cum
ula: prioris phalangis ſiue aciei digitorum cum oſsibus poſt-
hialis. Alterius verò, quæ fit cum motu obſcuro, hoc eſt,
eſt Synarthroſeos propria, eſt illa copulatio Tali cum oſſe na
lam ſeu Cymbam referente: Septimi oſsis brachialis cum pri-
& ſecundo eiusdem.

XXVI.

ρϑρωδία verò dicitur, quotieſcunque oſsis cauitas ſiue ſinus
ulum excipiens eſt ſuperficiaria, caput verò quod in eam in-
ur, depreſſum & humile: cuiuſmodi eſt illa inarticulatio pri-
olli vertebræ cum ſecunda, atq; omnium dorſi vertebrarum
eſſuum ſuperiorũ & inferiorum, Radij cum vlna, ſi ſit Diar-
ſeos ſpecies: Ex Synarthroſeos verò genere ſi fuerit, oſsium
ſi inuicem, Cymboidis cum calce, & quorundam oſsium bra-
lis inter ſe copulatio.

XXVII.

ίγγλυμος eſt tertia ſpecies τῆς διαρϑρώσεως & συναρθρώ-
, in qua oſſa ſeſe inuicem ingredientia ita ſecum iunguntur
vniuntur, vt vnius caput in alterius cauitatem ſiue ſinum
ediatur & huius caput in illius ſinum excipiatur: ſolo motu
ifeſto & obſcuro inter ſeſe diſsidentes. Huius generis artic
ionem, Ginglymi videlicet τῆς διαρϑρώσεως videre eſt in
ſiue cubiti oſſe cum humero: Alterius verò in tali oſſe cum
, & nonnullis brachialis oſsibus.

XXVIII.

ſequuntur vltimo loco, illius alterius compoſitionis oſsium,
n Σύμφυσιν ſupra appellauimus, ſpecies: Sutura videlicet,

Gomphoſis & Harmonia. Suturam ſiue ῥαφὴν Græcis dictam appellamus eam oßium compoſitionem, quæ conſutis rebus, ſiue coniunctioni ſerrarum, ſeſe mutuo contrario occurſu ingredientium ſimilis eſt, cum nimirum dentatæ vnius partes, in crenatas alterius inſeruntur. Huius generis ſunt ſuturæ capitis Coronalis, Sagittalis & Lambdoidis appellatæ.

XXIX.

Γόμφωσις verò dicitur, cum os oßi in modum & formam claeui infigitur, ſiue tam exactè infixum eſt, vt ne tantillum quidem loco moueri poßit: quemadmodum videre eſt Dentes in maxillis infixos. Ἁρμωνία verò oßium compoſitio eſt ſecundum lineam ſimplicem & rectam facta. qualis eſt illa commiſſura maxillæ ſuperioris, quæuè in ipſo naſo habetur: & denique illa, quæ ſecundũ palati longitudinem fertur.

XXX.

Harum omnium iam dictarum oßium articulationũ ſiue compoſitionum ſpecies committuntur inuicem aliâs per συγχόνδρωσιν, quæ eſt duorum oßium per Cartilaginem σύμφυσις: talem videre eſt in oſſe pubis, & pectoris ſiue etiam Ilij ea in parte, qua oßi ſacro appellato connectitur: Aliâs verò per συσσάρκωσιν, hoc eſt, per intermedium ſiue per interuentum carnis: qua ratione caro gingiuarum dentibus firmiter adhæreſcens,, ipſos ſuis oſſibus veluti colligat. Denique etiam per συνδέσμωσιν, per interuentum alicuius ligamenti: prout vnicuiq; in eiuſmodi articulorum connexione, ex Sceleti ſtructura ſiue fabrica cernere facilè l.cebit.

XXXI.

Quemadmodum verò vniuerſa corporis *noſtri oſſa affectiones præter naturam patiuntur diuerſas. nam vel franguntur, vel luxantur & ſuo naturali loco mouentur, exciduntur vel colliduntur, vel carie ac ſphacelo vitiantur, abſceſſus patiuntur, putreſcunt, deſquamantur, carne nudantur, desolorantur & nigreſcunt*

greſcunt

ſcunt. Ita & articulationes iam dictæ, ſi non omnes, at ſaltem
iores & præcipua maximaq; earum pars, ſuas quoque patiun-
ſæpenumero affectiones: inprimis verò dolores ac cruciatus
maniſſimos ac vehementiſſimos.

XXXII.

Nam quotieſcunq; aliquid materiæ alienæ in eiuſmodi arti-
os inciderit, & membranis, tendonibus ac ligamentis, quibus
nantur vel teguntur ipſi articuli, interceptũ imbibitumq; fue-
& ipſa articulatio infirmior debiliorue, vitio naturæ ab ipſo
tim exortu vel aliam ob cauſam facta ſit: vehementiſſimi ſanè
e excitantur cruciatus ac dolores, affectusq; præter naturam
s articulis proprius ac familiaris, quem Medicorum Schola
RTHRITIDEM & Articularem morbum, vel Bar-
orum more Guttam (quòd guttatim humor talem affectionẽ
creans ſtillet vel defluat) appellare conſueuerunt.

XXXIII.

Eſt enim Αρθρῖτις omnium articulorum dolor communis,
rte, articulis videlicet vniuerſis nomen aſſumens: quemad-
dum Ποδάγρα ſpeciatim à pedibus pedumue articulis: χειρά-
ρ à manuum: ισχιάς ab oſſis Iſchij: γονάγρα à genuum articu
one. Hinc Arthriticos eos appellamus, quorum articulos
uerſos vel ſaltem per plurimos dolor quidã immanis exercet
dituè: Podagricos, quorũ pedes idem dolor inuaſit: Iſchiaticos,
rum articulos in articulatione Iſchij doloris ſenſus occupauit.

XXXIIII.

Conſueuit enim hoc malum æqualiter in articulos omnes, ſta-
à principio irruere eosq; excruciare: interdum verò ſenſim ac
uti lento quodam gradu modò huius, modo illius membri arti-
ationum compagem diuerſis paroxiſmis infeſtare: quod pro lo-
atione, in quem incidit, nomen ſortitur. Nonnunquam verò
eademq; acceſſione, ab vnica ſolummodo articulatione vnius
uſpiam partis, vtpote manus vel pedis pollice, digito, vel cal-

ce, vel planta incipit, mox ad alios transmigrat; donec tandem vna eademq́ acceſſione omnes in genere vel ſaltem præcipuos ſæuiſſimis doloribus confecerit articulos: à quibus tanquam à communi loco in quo excitantur eiuſmodi dolores, nomen acquirit.

XXXV.

Arthritis igitur, *naturam affectionis ſi ſpectes, nihil aliud eſt quàm Tumor præter naturam, ex fluxione in articulos à natura vel alia ex quauis cauſa debiles & infirmiores, decumbente natus. quæ quidem derepente & affatim in cauitates articulorum irruens, ac inter ligamenta, tendones & membranas ſeſe inſinuãs, dolores vehementiſſimos ac immaniſſimos per certa quædam interualla repetentes, facit: atq; inibi fixa & impacta quaſi hærens, figuram naturalẽ ipſius membri, cuius articulum occupauit, corrumpit ac euertit.*

XXXVI

Niſi enim intra ipſum articulum & eas quæ articulum conſtituunt partes, materia ſiue humor ex aliis partibus per diſtillationem deſcendens & influens effuſus fuerit, quantumuis aliâs per vniuerſam carnẽ parteſq; corporis omnes diffuſus ſit, arthritidem tamen haud facit, neq; etiam Arthritidis nomen merebitur, etiamſi in iam dictis partibus dolor quiſpiam excitatus fuerit. Articularis enim morbus vt fiat, omnino neceſſe eſt, articulos ipſos affici. Hæc enim eſt ſola pars, quæ in Arthritide morbo primum ac per ſe afficitur: hæc ſola & vnica huius mali ſedes ac focus perennis, Articuli videlicet & eos conſtituentes partes, ligamenta ſcilicet, tendones & membranæ articulis contiguæ. In quas quotieſcunq; humor aliquis influxerit, & circa eas ſeſe inſinuauerit, inflamationem tumoremuè, dolorem deniq; ingentem ac cruciatus immaniſſimos, eas ipſas partes replendo diſtendendoq;, cauſare conſueuit.

XXXVII.

Dolores igitur, quicunq; aliquando vniuerſos corporis artus,

articulis

ticulis ſolis exceptis, excruciant, Arthritidis nomine minimè mplecti uolumus: multò verò minus & eos, qui ab aliqua cauſa terna, vt Contuſione, Vulnere, vel alia quapiam ſimili fieri lent.

XXXVIII.

Econtrario verò eos ab Arthritide vix excludi poſſe putamus, icunq; ſæpenumero in ijs Arthriticis accidere conſueuerunt, qui, m per aliquot annos, vel etiam per totam ferè vitam articulaus doloribus fuerunt cruciati atq; propemodum confecti, tann verò etiam extra articulationes manifeſtas, vtpote circa horacis latera, circa podicem (quemadmodum in Illuſtri quon Comite aliquando vidimus) aliaſue corporis inconſuetas rtes, poſt multos arthriticos cruciatus dolores percipiunt imnißi nos.

XXXIX

In eiusmodi enim doloribus humorẽ et materiã eam ipſam eſſe ſtimamus, quæ olim in articulos influere, & arthritidem ſiue hriticos dolores excitare conſueuerat: nunc verò ubi iam omvel ſaltem potiores articulos peragrata fuerit, omnesq; cauitaeorũ ita expleuerit, vt nihil amplius propter calloſam materiin ea ex influente humore recipi poßit: accidit ipſam, cauitas maioribus relictis, reliqua oßium perioſtia, easq; oßium conones copulationesvé quæ motu manifeſto carent, quæuè per nphyſeos ſpecies ſibi inuicem iunguntur, effundi: atq; ita eas s particulas diſtendendo atq; malignitate ſua offendendo, dos cruciatuſue ſæuißimos per certa interualla repetentes exci-.

XL.

Ab arthriticis ſupra dictis doloribus, eos porrò labores atq; iatus excludimus, longèq; diuerſos eſſe affirmamus, qui per bitum humorum, aut per Criſim, aut per παλινδρομὴν, *id egurgitationem aut per collectionem ſiue congeſtionem ſenſim*

facta in Pedum vel Iſchij vel Brachij iuncturis, vel vniuerſim i
annexis articulis ſæpenumero excitari conſueuerunt.

XLI.

Licèt enim eiuſmodi humores in ipſorum articulorum cauita
tes incidere, in ipſisq; dolores & cruciatus inſignes excitare co
tingat, Arthritici tamen minime ſunt, nec Arthritidis nomi
appellari merentur, ſed alterius planè generis exiſtunt ſuntq; a
arthritide diuerſi: eò quòd per interualla non repetant, nec ſua
acceſſiones habeant, ſed ſemel medicamento ſuperati atq; explo
nunquam poſtmodùm redeant, quòd in vera Arthritide fie
conſueuit: neq; etiam ob imbecillitatem articulorum materia
defluentem recipientium, ſed potius naturâ prauos humores a
articulos tanq; ad partes ignobiliores expellente, fieri ſoleant.

XLII.

Affluxum igitur humorum ad articulos per certa quæda
interualla, & ipſam quoq; imbecillitatē iuncturarum oportet ad
eſſe, ſi arthritis debet fieri. Defluxio autem eiuſmodi vt plurim
accidere conſueuit ob ipſorum humorum in parte mittente ex
ſtentium copiam, vel eorundem prauam & malignam qualitat
ipſarumq; præterea partium mittentium robur, ſuſcipientiu
verò (quemadmodum ante dictum eſt) imbecillitatem ipſis inna
tam vel acquiſitam: (nullum enim corpus eſt, quod non habea
partem aliquam à natura vel alia quadā de cauſa imbecilliorem.
cuius quidem imbecillitatis ratione, illud ipſum quod affluxi
neq; á ſe aliò repellere, neq; etiam concoquere vel digerere poſſun

XLIII.

Membra autē quæ naturali robore, quæuè maiore ac validi
re vi ſunt prædita, præter quā quód morbificis cauſis longè mag
reſiſtunt ipſiſq; ægrius cedunt, illud inſuper præ cæteris obtinen
quòd facultate expultrice firma ac robuſta valeant, qua humor
redundantes vel qualitate maligna infeſtos in alia membra à
dimittunt. Quocirca quotieſcunq; ea vel onus aliquod vel noxa

& moleſtiam

oleſtiam aliquam humorum perſentiunt, eos ſtatim à ſe in
imas quasq; repellunt & ablegant partes: hæ rurſus in alias,
c tandem ad eas ventum fuerit, quæ propter ſui magnam
cillitatem eiuſmodi dictos humores non amplius valent ad
dimittere particulas.

XLIIII.

mbecillitatem verò partis, articulorum nimirum, omnino
e neceſſariò requiritur. non enim ſatis eſſe putamus, deflu-
humoris ad progignendos veros arthriticos dolores, adeſſe,
tiam eiuſmodi imbecillitas articulorum acceſſerit: ſiue ea vi-
errore vitæ, ſiue à conformatione (qualis eſſe in ijs conſue-
qui à parentibus podagricis nati fuêre) vel alia quapiam de
a fuerit contracta. Eiuſmodi enim partes imbecilliores per-
è ad excipiendos humores, quos aliæ robuſtiores à ſe repelunt,
natæ: vt quæ neq; repellere, neq; in alias vlterius eos trudere,
nadmodum iam dictum eſt, valeant.

XLV.

Ex his iam à nobis in medium allatis conſtat, ad Arthritidis
rationem duo præcipuè neceſſariò requiri: Suſcipientis vide-
partis imbecillitatem, ab ortu in vtero matris, vel alia ex
unq; tandem cauſa ea acciderit, contractam: Et humoris par-
in Cerebro, partim in Iecinore, partim in Ventriculo alijsuè
eribus, partim verò in vniuerſo corpore, tanquam partibus
entibus geniti per uenas, cæcoſue ac latentes inter muſculos et
m meatus ad articulos diſtillationem: qui humor ad compagẽ
culorum præcipitatus, partes ſenſibiles, cuius generis ſunt
dæ tendoneſuè, ligamenta & membranæ, diſtendens diuellens
ontinuum ſoluens, cruciatus & dolores immaniſſimos ſolutuq;
umaces, pro materiæ fluentis ratiõe, inducit. deniq; in Tophæ
n materiam conuerſus, oſſa ſuis ſedibus progreſſu temporis
cat ac dimouet, membra affecta diſtorquet, natiuamq; compa-
ac conformatiõem ſæpenumerò turpiter peruertit, hominemq;
dem iugulat & interficit.

C

XLVI.

Quoniã verò de parte mittente, hoc eſt, vnde, ex quaue corporis parte & per quas vias eiuſmodi defluxio proueniat, inter Medicinæ proceres valde ſit controuerſum & dubiũ: alijs ſolummodo Caput huius defluxionis fontem & ſcaturiginem ſtatuentibus: alijs vero Hepar: alijs ventriculum: alijs quoque vniuerſum corpus eiuſmodi fluxionis cauſam & originem eſſe affirmantibus. Nos tamẽ Caput maxima ex parte eſſe, à quo huiuſmodi humores tàm ab internis quàm extra caluariam poſitis partibus, in articulos deſcendunt, affirmamus: Sæpenumero tamen etiam ab Hepate alijsq; præcipuè nobilioribus partibus huius morbi materiam defluere nullo modo negare poſſumus.

XLVII.

Quod verò Caput maximè ſit fons & origo materiæ Arthriditem committentis, poteſt hoc ipſum ex plurimis, quæ in vſu practico ante generationem morbi viſuntur, Symptomatis demõſtrari. Nam vt plerunq; ægri conqueruntur ante acceſſionem huius morbi, de inſigni capitis grauitate, diſtentione, eiuſdemq; vnà cum ceruicis & ſpatularum inſigni dolore, vertigine, viſus obſcuritate, ſenſuum omnium torpedine & quadam perturbatione: præterea alicuius rei, per vniuerſum corpus, maximè tamen per dorſum cum leui quodã horrore, frigoreuè deſcendentis, perceptione: denique continuis quaſi diſtillationibus tam per nares quàm per oculos, prout videlicet in commotione expurgationeuè humorum, in partes factus fuerit illapſus.

XLVIII.

Eiuſmodi autem iam dictæ à capite diſtillantes materiæ partim in capite ipſo primò & per ſe generantur: partim verò, imò ſæpenumero in ipſum ex Iugularibus externis venis, earumuè ramis, ex Hepate calidiore & contextu venarum totius corporis, fumorum inſtar, in caput tanquam caminum ſiue tectum fumoſæ domus, aſſiduè efferuntur: quæ eò delatæ cum ob denſitatem &

craſſitiem

tiem piloſæ cutis expirare nequeat, paulatim coaceruantur
nem regionem implent. hinc aut ob copiam impulſæ, aut le
qua alia ex cauſa externa præcipitatæ, deorſum affatim ru-
in ipſos quoque articulos decidunt, ac eiuſmodi immani do-
ccaſionem præbent.

XLIX.

uemadmodum igitur hanc partem omniũ frequentiſsimã eſſe
mus, à qua eiuſmodi humor, Arthritidis cauſa, ſuã originem
: ita ſanè eiusdem fluxionis fontem ac ſcaturiginem, præter
is partem, ipſum quoq; Hepatis viſcus ſæpenumero exiſtere,
re nullo modo nos poſſe diximus: Immò vnà cum alijs præ-
iſsimis Medicis illud inſuper affirmamus, nõ ex Iecore ſolo,
x ipſo quoq; vniuerſo corpore, & aliis corporis partibus, præ-
m verò nobilioribus & viſceribus internis, Liene videlicet
o, Renibus, eiuſmodi materiam Arthritidis quamplurimũ
iàm ſæpiſsimè ſuppeditari, & inde eam in articulos omnino
uere.

L.

quas autem vias & per quos canales eiuſmodi fluxio fiat,
rurſus illud ipſum maximè controuerſum inter Medicinæ
tores eſſe videam: nos, autorum reſpectu nullo habito, aſſeri-
eiuſmodi humorum defluxum in articulos, partim fieri per
la & laxa, quæ habentur inter cutem & muſculos ſpatia: par
verò, non quidẽ per iſta iam dicta patentia loca, ſed per ipſas
q; venas: quas natura, aliâs ex vniuerſo corpore, aliâs verò ex
rioribus partibus, viſceribus nimirum, Hepate, Liene, Vtero
lijs, ad articulos, potiſsimum verò & omnium frequentiſsimè
rum pedum exonerat: quandoquidem ii ad excipienda ſupra
oſitarum partium excrementa nõ ſolùm opportunè poſiti ſunt:
um etiã à natura quodãmodo ſuperfluis excipiendis deſtinati.

LI.

Longè enim faciliùs excrementorum colluuies & defluentes

materiæ ad loca decliuiora, qualia articuli pedum ſunt, in quibus podagrici dolores ſuam ſedem figere conſueuerunt, delabuntur: quàm ad alia minus decliuia mẽbra. Facilius quoq; in iam dictis partibus dolores ab eiuſmodi materia delapſa cauſantur ob earũ frigidiorem quã à natura habent temperiem: propter quã neq; digerere, neq; cõcoquere vel aliò propellere morbificam materiã valent. Et quoniam iam dictæ partes magis quã reliquæ noſtri corporis particulæ laboribus quotidianis defatigãtur, aërisq; iniurijs plus alijs ſunt expoſitæ: idcirco ſanè promptius quoq; eas excrementa & defluentes humores excipere credibile eſt.

LII.

Hinc ſanè & ob has ipſas cauſas, podagras omnibus reliquis ſpeciebus fieri frequentiores videmus: imò, dum in aliquo incipit hæc calamitas, ab ipſius pedis magno digito, vel planta, vel à calcaneo, quemadmodum ſuperius annotauimus, vt plerũq; omnium primo ſua ſumit exordia: donec tandem reliquas quoq; non ſolum pedis, ſed aliarum quoq; partium articulos, reuertentibus per interualla paroxiſmis, planè occupauerit.

LIII.

Tanta enim eſt huius mali ferocitas ac immanitas: vt nõ ſufficiat ipſi vnam aliquã partem, iteratis per certa quædã interualla acceſsionibus, diris ac immaniſsimis doloribus excruciaſſe: niſi etiam & reliquos corporis articulos ſua immanitate ac ferocia depopulatũ fuerit. idcirco videmus plerunq; non modò pedis ſed etiã manus, brachij & humeri articulos: vel relicto vnius loci articulo, mox alterius alicuius partis, non diuerſis ſed vna eademq; propè acceſsione occupare, atq; miſeros ægros immaniſsimis doloribus conficere, pro impetu & defluxu ipſius morbificæ materiæ.

LIIII.

Cæterum imbecillitas illa articulorum, *quam neceſſariò requiri, ſi arthritis generari debeat, ſupra aſſeruimis: ea, inquam, nobis vel ingenita eſt, & à parentibus in liberos propagata, cuius*

nomine

*mine meritò Natiua appellari conſueuit: vel aliundè & aliis
cauſis, potiſſimū verò ex ijs quæ laxant, extendunt, emolliunt,
ımq́ articulorum compagem quaſi reſoluūt, progenita, Aſci-
a Medicis appellata. huius generis quoq; ſunt vehemens &
brior annixus et contentio articulorum in exercitijs corporum,
lucta, certaminibus, denique etiam ea, quæcunq; extrinſecus
iculos contundunt, vt ictus, lapſus, vectiones, & alia infra e-
nerata intempeſtiuè & immoderatius vſurpata.*

L V.

*Quod verò propter eiuſmodi iam dictam perniciem, ſucceſſio-
quadam, ab auis & attauis Arthritici fiant fieriuè poſſint, do
hoc ipſum quotidiana experientia: Neq; etiam ipſi rationi vſ-
adeo eſt diſſentaneum. Nam ſi Nephritico morbo laborātes,
hriticos, Elephantiaſi infecti leproſos, Comitiali morbo labo-
tes Epilepticos progenerant: quid igitur obſtat, ex arthriticis
entibus ortos, non etiam arthritide laboraturos?*

L V I.

*Imbecillitas autem eiuſmodi articulorum, quam Natiuam ſu
appellauimus, à vitioſo & prauo ſemine parentum prognata,
t ſit ingenita, non idcirco tamen ſtatim ab ortu ſe prodit: neq;
im à primis annis Arthritidem parit, eò quòd ad eiuſmodi im
illitatem articulorum, etiam redundantia peccantis humoris
Arthritidem progignendam neceſſariò (quemadmodum ſu-
ioribus dictum fuit) requiratur. qui quidem primis illis & te-
iuſculis annis omnino perpaucus eſſe conſueuit, propter calidi
ati præſentiā, à quo omnis redundans humor in eiuſmodi æta-
onſumitur. Hinc non ita ſemper facile eſt puerum podagra la-
antem inuenire. Quod ſi vero fortaſſis tanta fuerit alicuius
rimis illis annis conſtituti ingluuies ac voracitas, vt calor na
s eam non valeat ſuperare & abſumere: haud ſanè quicquam
hibet, quamobrem ſe non confeſtim eiuſmodi malum prodere
at.*

LVII.

Quod autẽ multi arthriticis dolorib⁹ præſertim verò podagricis infeſtantur, quorũ tamẽ parentes nunquã viſi fuêre hoc morbo laborare: rurſus verò alij ab arthritide planè immũes, quorũ tamẽ parentes maximè vehementerq; podagricis doloribus cruciati fuerunt: exiſtimamus nullã aliam cauſam huius rei dari poße, quàm quòd non ſola & nuda partium imbecillitas, hoc eſt, articulorum fabrica & compages ineptior, laxior, vel arctior ſtricti oruè, Acetabulorum prætereà inepta conformatio, vel eorundem amplior quàm ad motum neceßaria ſit fabricatio: ſed etiam humor à natura alienus ad arthritidis generatiõem neceßariò requiratur.

LVIII.

Hæ itaq; primæ ac præcipuæ ſunt huius affectus præter naturam cauſæ. ſunt tamen præter has & aliæ, Procatarcticæ, *Externæ ſiue Euidentes dictæ: quæ partim Recipientium imbecillitatem augent, partim materiam in partibus mittentibus præparant ac coaceruant, cumulatam fouent, irritant & impellunt. Huius generis ſunt Aëris vel frigidior vel calidior cõſtitutio: Subitæ tempeſtatũ in calidum vel frigidum mutationes, Flatuum vt Auſtri vel Aquilonis ἀνόμαλος δυσκρασία: Delicatior et mollior viuẽdi ratio: Crapula et ingluuies: et reliqua his ſimilia, de quibus ſingulis, paucis hoc loco dicere, haud ita alienũ, vt opinor, erit.*

LIX.

Aëris itaq; conſtitutio, *vt ab hac omnium primò fiat initium, quandoquidem huius vnius tanta eſt neceßitas, vt abſq; eo ne momentum quiden temporis tàm in ſecunda quàm in aduerſa valetudine animans degere poßit. huius inquam ambientis ſi talis fuerit conſtitutio, vt impenſe à ſua naturali temperie receſſerit euariaueritq;: haud parua ſanè futura eſt huius mali occaſio. Nam quemadmodum in cæteris morbis omnibus, teſtimonio Hippocratis: ſic et in hoc quoq; aliâs breuior, vt calidiore aëris conſtitutione: aliâs longior, ut in frigidioribus, procreabitur morbus.*

LX.

Calidior præterea cœli conſtitutio, cuius proprium eſt non mo- calidiora reddere corpora, ſed etiam humores in corpore con- tos liquare ac diſſoluere, æſtusq́; inſignes in corporibus anima- m excitare, coctiones & vegetatricis virtutis munia intertur- e ac debilitare: vires quoq; omnium corporis partium ac mem rum deijcere, partes laxiores & ad defluxiones ſuſcipiẽdas pa- iores & aptiores reddere: procul dubio ipſorum quoq; articulo- n vim & robur diſsipabit, eorumq; calore aliâs imbecilliore diſ- ito languidiores & ad fluxiones recipiendas longè aptiores red ; ipſos deniq; humores in partibus redundantes ad defluendum citabit: & ita multis rationibus huic morbo abſq; dubio dabit aſionem.

LXI.

Frigidior autem aëris conditio, licet aliâs corpora refrigeran- denſiora robuſtioraq; reddat, coctiones calore intrò repercuſſo n profundum corporis coacto, valentiores robuſtioresq́; faciat: en ſi ea præter naturam frigidior euaſerit, ſanè ea quoq; ipſis iculis aliâs naturâ frigidioribus, nimia ſua frigiditate, calorẽ iuum in ſingulis partibus imminuendo obtundendouè vel ſæ- umero etiam extinguendo, artus infirmiores reddendo, & hu- es excrementauè per eiuſmodi conſtitutionem facilè progene- ſolita, ad partes debiliores cogendo coarctandoq́; non parum mmodabit: & hac ratione Arthritidi non minimam quoque ſam præbebit.

LXII.

Hoc ipſum quoq; haud impotens erit facere Humidior quàm ſit cœli & aëris ſtatus. Hic enim cum corpus emolliendo hu- ſtandoq́; eneruet languidumq́; reddat: vires quoq; corporis pro- odum omnes corrumpat: habitum corporis vniuerſum excre- tis obnoxium, pigrum ac inertẽ faciat: proculdubio et articu- m compagem plus ſolito humectando & humorum copiam in

articulos deferendo, neruos, membranas, tendones vnà cum partibus reliquis moliẽdo relaxandouè, morbos à fluxione & Arthritidas non minus quam ſuperior cæli conſtitutio procreabit.

LXIII.

Cibum autem & potum, *etſi ceu præſens quoddã animãtis remedium, homini dederit ſagax & prudens natura, eiusq; ope quicquid ſingulis momentis noſtræ ſubſtantiæ perit & diſsipatur, reſarciat reſtauretq; tamẽ niſi delectus, ordinis ac temporis, qualitatis vel quantitatis in cibis ſumendis habeatur ratio, non ſolũ profectò hoc ipſum grauiſsimas occaſiones morbo articulari progenerando in ſanis præſtabit: verumetiam in laborantibus per eiuſmodi errata, affectum hunc longè grauiorem efficiet.*

LXIIII.

Incauta itaq; & inordinata cibi & potus ratio erroresq; in victu cõmiſsi, quantam vim in hoc morbo progignendo habeant, & quam inſignem ipſi occaſionem præbeant, vel ſaltem difficiliorem reddant, experientiâ quotidiana hoc ipſum facilè demonſtrari poteſt. vt plerũq; enim longè difficilioribus cruciatibus conficiuntur, & eò frequentiores habet recurſiones hoc genus morbi in ijs, quicunq; multitudine ciborum ſeſe ingurgitant, quiue nullo delectu habito, omnibus indifferenter cibis veſcuntur, vel commeſſando, & compotando ventres ſuos explent, nec vllum tempus commodum ſumendi cibos obſeruãt, ſed nondum priore elaborato & confecto alios aſſumunt.

LXV.

Ciborum præterea ac eduliorũ in vna menſa varietas & ipſorum varius apparatus, variuſq; in una eademq; menſa vſus, quàm ſæpè multos ac graues morbos pariat, quamuè faciles aditus huic faciat malo, dici vix poteſt. Nam cum diuerſorum ciborum diuerſa ſit materia, fieri non poteſt, quin alius alio tardius vel citius conficiatur cibus. quod dum fit, neceſſe eſt ſubinde multas partes chyli reliqui crudiores atq; inde excrementorum colligi

prouentum

entum quàm copioſiſſimum: ex quibus ipſos quoq; articulos, ſuſcipiendis eiuſmodi ſuperfluitatibus paratos, tandē obrui ſſe eſt.

LXVI.

Quemadmodum vero inordinata cibi ratio plurimum ad gene- ſam arthritidem conferre oſtenſum eſt: ita ſanè & intempeſti- immodicamq; vini, præſertim potentis & generoſioris potio- , & ingurgitationem copioſiorem, non minoris efficaciæ eſſe lè demonſtrari poteſt. Haud enim poſtremum locum inter ſas arthritidis obtinet vini meracioris & fortioris continuus æſertim verò quemadmodum à multis helluonibus fieri con- it, ieiuno exiſtente ventriculo) ac frequentior vſus. nam & m citiſſimè & quàm facillimè vaporibus & fumis caput cere- mq; implet, tentat ac vellicat, vnàq; neruos & membranas raſq; neruoſas partes & ipſam quoq; compagem articulorum imum offe idit, diſtillationibus atq; imbecillitati occaſionem bet: atq; ita facilè huius articularis morbi cauſa exiſtit.

LXVII.

Vnde Hippocrates, ob vitæ parcitatem temperantiamq; hoc bo pueros planè non laboraſſe: noſtro vero hoc ſeculo, pluri- non modo pueros, ſed etiam mulieres, quas tamen idem Hipp: agrá non corripi, niſi menſtrua defecerint, affirmauit, hoc genere laborare vexariq; ipſa quotidiana experientia rerum iſtra demonſtrat. Idq; nullam aliam ob cauſam, quàm quòd, pleriq; comeſſationibus & ebrietati dediti, vino ſeſe ita in- gitant atq; explent, vt vix tellus & mare gulæ ipſorum ſuffi- poſſint, Iuuentus quotidiano tam turpi exemplo ducta, idem licere putans, mero & crapulæ dedita ac diffluens, robur nati- n atq; vim omnem membrorum amittit, atq; hac ratione ſpon- uſmodi malum ſibi accerſit.

LXVIII.

Nec minor eſt rei Venereæ *vis quam ipſius crapulæ &*

ebrietatis, Arthritidem morbum faciendi: immo hæc duo ſola videntur quodammodo ſufficere ad progenerandum morbum articularem. Nam quemadmodum moderatæ Veneris ſalutaris & neceſſarius eſt quandoq; vſus, omnibusq; animalibus à natura eſt ingenitum ſui conſeruandi & propagandi deſiderium: ita rurſus immoderatior & præpoſterus eiuſdem vſus, maxima plerunq; & inter omnes Res non naturales appellatas non poſtrema Arthritidis eſt cauſa.

LXIX.

Intempeſtiua & immnderata Venus totius corporis robur exoluit; neruorum incontinentiam facit: vniuerſi corporis articulorum connexionem & compagem concutit ac diuellit: & vnà cum vniuerſo corpore iuncturas ipſas imbecilliores reddit: vt hac ratione turgentes atq; diffluentes humores eò facilius in ſe admittant, nec eos digerere vel conficere valeant, & proinde articulari morbo faciliores aditus fiant.

LXX.

Exercitia verò & labores, *quãuis, iuxta illud Hippocratis, Sanitatis ſtudium eſt non ſatiari cibis, & impigrum eſſe ad labores, non parui momenti ſint nõ modò ad ſanitatem tuendam & conſeruandam, ſed etiam ad futuros morbos propulſandos: tamen niſi ea moderationem quandam ſeruauerint, & conuenienti loco & tempore fuerint facta, proculdubio non minimam quoq; occaſionem ipſi Arthritidi ſæpenumero ſuppeditabunt.*

LXXI.

Exercitia enim huiuſmodi vehementiora & immoderatiora, non modò vniuerſum corpus, ſed & ipſos articulos excalefaciunt, laxiores, & ad excrementa excipienda promptiores reddunt & in iis ipſis quoq; partibus dolores concitando attractionis humorũ excrementorumuè nõ exigua cauſa exiſtunt. Adde quòd per huiuſmodi immoderatos & intẽpeſtiuos labores, plus iuſto excalefacto corpore, humores attenuantur, liqueſiunt, atq; ita tenuioribus illis

humorum

*morum partibus cõcitatis, poris & meatibus omnibus per eiuſ-
odi exercitia apertis dilatatisq́, ad articulos, tanquam partes
becilliores defluendi anſam præbent.*

LXXII.

*Illud præterea per eiuſmodi labores & exercitia vehementios
incommodi accedit, quòd propter calores in corpore excitatos,
morum longè maior fieri plerunque ſoleat reſolutio ac conſum-
io, quàm vt ipſa rei neceſſitas expoſcat. Facultas itaque At-
actrix metu vacui inſurgens, non ſolùm quod ſatis eſt, vel quan
m ſufficere videtur pro eo quod diſcuſſum ac reſolutum fuit, ſed
iam aliquid amplius & quàm ipſi parti ex vſu ſit attrahit: &
a partem ipſam, articulos videlicet à natura debiles grauat, ac
npares oneri ſuſtinendo, ſuccumbere facit, morbumque articula-
m homini cò citius accerſit.*

LXXIII.

*Deſes verò & otioſa vita quod æquè ac labor huic quoq; morę
o occaſioni eſſe poſsit, haud ita difficile eſt demonſtrare. Ex de-
dia enim calor innatus flacceſcit fereq́ extinguitur. quò fit vt
igens copia crudorum humorum progignatur, quorum tenuio-
es partes per vini longiorem potationem, vel alia quauis leui de
auſa concitatæ, ad articulos potiſsimumq́ pedum, tanquam im-
ecilliores vniuerſi corporis partes delatæ atque profluentes, Tu-
norem in dictis partibus præter naturam cum dolore ſæuiſsimo
oncitant.*

LXXIIII.

*Nec minor quoque vis eſt, ad articularem eiuſmodi morbum
aciendum, in ipſarum* Euacuationum *conſuetarum, præcipuè
erò & omniũ maximè earũ, quæ per vrinas, vel per ſudores fieri
unt ſolitæ, retentione vel diminutione. Suppreſsis enim & retẽtis
llis naturalibus, vel etiam neglectis & intermiſsis artis beneficio
ieri ſolitis euacuationibus (ex quarum genere ſunt venæ ſectio
& annua per medicamenta* καθαρτικὰ *vel per Sudorifera,*

purgatio) magnam ſæpenumero datam fuiſſe huic morbo cauſam, quotidianæ experientiæ teſtimonio hoc ipſum comprobari poteſt.

LXXV.

Idem quoq; de Somno, *qui animalibus ad quietem viriumq; collapſarum reſtaurationem à natura datus eſt,* & Vigilijs *etiã affirmare licebit. Ille enim immoderatior & intempeſtiuus ſi fuerit, dum membra omnia flaccida, laxa & exoluta efficit, ſuperfluos humores & naturæ moleſtos non modò non expellit vel diſcutit ac digerit, ſed eos potius adauget & coaceruari facit. Hæ autem modum metamq; excedentes, vires corporis & actionum omnium dum labefactant ac languidas efficiunt, ſenſuum functiones debilitant, prauumq; habitum & plumbeum quaſi corpori inducunt, robur articulorum ſoluunt, eorumq; compagem laxant: & Arthritidi hac ratione multis nominibus occaſionem præbere poſſunt.*

LXXVI.

Animi autem Pathemata *ſiue perturbationes (ex his autem Ira, Furor, & Excandeſcentia) quia mentem & animum, quotieſcunq; ea immoderatiora fuerint, moleſtia afficiũt & perturbãt, corpus alterant & à naturali ſtatu deturbant, calorẽ accendendo humores colliquant, fluxiones concitant: iſta omnia, inquam, & multò grauiora incommoda quia ſunt parata facere: Articularem morbum quidni poſſent excitare accelerareuè, articulorum connexionẽ reſoluẽdo vel diſtillationes in eaſdẽ partes proritãdo?*

LXXVII.

Et hæc quidem omnia ſunt, ex externis illis cauſis appellatis, quæ Articularem morbum excitare & progenerare: vel genitum fouere: vel eundem accelerare: vel ſaltem ipſi magnam occaſionem præbere: & vt is ſubinde & eò frequẽtius per certos quoſdam circuitus reuertatur, efficere conſueuerunt.

LXXVIII.

Reſtat nunc vt de ipſa quoq; materiali & interna *huius*

*ali cauſa aliquid dicamus, in qua plurimum quoque rei medi-
e ſcriptores diſsidere videmus. Nam quemadmodum omnes fe-
vno eodemq; ore fatentur, materialem huius morbi cauſam hu-
ores eſſe in corpore: ita in eo plurimum inter ſe diſcrepant, quis
m potiſsimum humor huiuſmodi affectus exiſtat cauſa. Alius
im ſolam pituitam: alius præter pituitam, bilem, vel melancho
m, eamq; quandoq; ſynceram, quãdoq; etiam impuram & alteri
mori mixtam, huius tam atrocis mali cauſam eſſe affirmant.*

LXXIX.

*Nos verò, vt ingenuè quod ſentimus dicamus, aſſerimus: hos
iculorum dolores à materia tenuiore humorum, quos ſæpenu-
ro Galenus & alij Medici Ichores appellant, potiſsimum tamẽ
maiore ex parte pituitoſorũ prouenire. Ita vt Ichoris nomine
uiſsimam ſanguinis, vel pituitæ, vel bilis, vel melancholiæ par
n intelligamus, quam ſæpenumero natura & ipſe quoque Me-
us beneficio medicamentorum per Sudores, per Vrinas, & alio
vias expurgant & euacuant.*

LXXX.

*Dum autem eiuſmodi tenuiorem partem iam dictorum humo-
n atrhritidis cauſam eſſe ſtatuimus, minimè tamen interea af-
nare veremur, arthritidem & eius ſpecies, Podagram videli-
& Iſchiadem, vnà cum alijs arthritidis ſpeciebus aliâs à ſan-
e, aliâs à pituita, aliâs à bile, aliâs à melancholia prouenire:
etuo tamen horum iam dictorũ tenuiores partes intelligendo.
aliâs ſunt pituitoſæ, aliâs ſanguineæ, aliâs bilioſæ, aliâs ve-
elancholicæ ſolæ & puræ, quandoque verò compoſitæ & inter
xtæ: prout fuerit humorum in corpore inuicem mixtio.*

LXXXI.

*llud præterea hoc loco (quemadmodum & ſuperius aſſerui-
) haud negare volumus, hos ipſos iam dictos ichores materiã
iũ arthritidũ, aliâs in ipſis viſceribus, internisq; & principa-
partibus, Hepate videlicet, Liene, Vtero & in Capite, aliâs*

verò in vniuerſo corpore generari: atque inde tanquam origi
& ſcaturigine parteq; mittente, quotieſcunque illi vel copia v
qualitate ſua his iam dictis partibus graues & moleſti infenſiq
fuerint, quandoq; per ſumma corporis, inter cutem & muſculo
aliâs verò per ſpinam & alios meatus, ſi in capite huius mali fu
rit fomes: aliâs per venas, ſi in hepate vel alijs viſeribus fueri
geniti: ad articulos tanquam partes excipientes, per defluxione
à facultate Expultrice depelli atq; trãſmitti. qui ſua tenuitate v
lut per cuniculos quoſdam in articulorum ſinus decumbentes ſe
in articulorum compagem, ligamenta & membranas inſinuan
atq; has partes diſtendendo dolores ſæuiſſimos in articulis excita
re ſolent.

LXXXII.

Quemadmodum enim in exundatione aquarum, & ſtagn
vel piſcinis plus iuſto plenis accidit, vt aquæ ſuo alueo ſiue lo
haud contineri potentes, hinc & inde per cæcos & latentes ſubte
raneos meatus vagentur, & extra conſuetos canales ferãtur, eu
curariuè conſueuerint: ita ſanè ſimiliq; modo humores ſæpenum
ro per inſuetas vias & cæcos quaſi latenteſque meatus feruntur
partibus, quibus moleſti erant, expulſi. Eſt enim corpus viuent
animali vndiquaq; hians atque multis meatibus quaſi peruium
qui extincto animali concidunt, atq; obſcuriores neq; ita manife
ſti fiunt. Per eiuſmodi itaq; iam dictas vias, haud difficile eſt eiuſ
modi tenuiores partes humorum transmeare, & ad iuncturas
ipſas deferri.

LXXXIII.

Quòd autem eiuſmodi humorum tenuiores partes cauſam A
thritidis ſtatuamus, illud nos maximè mouet: Quod videlicet im
poſſibile ſit, alterius alicuius vtpote vel craſſioris vel etiam me
diocris ſubſtantiæ humores, quotieſcunq; illi, præſertim verò à ca
pite eiusq; exteriore parte in articulos profluũt (quemadmodu
reuera ſæpenumero eos, imò cum Fernelio Medico noſtra ætat

omnium

nium celeberrimo & præceptore noſtro obſeruandiſſimo, inde
m originem ducere & profluere ſtatuimus) per ſuperius dictas
ra cutem & muſculos vias trans meare, vel etiam intra arti-
orum compagem, membranas videlicet, tendones, & ligamen-
cauitatemque eorundem articulorum ſeſe inſinuare, etiamſi bi
vehiculi vice, quemadmodum video quibuſdam placere, co-
em habeant.

LXXXIIII.

Illud præterea nos eo magis in noſtra iam dicta opinione cõfir
t, quòd videlicet vt plerunq; ſudoribus per Zarzam nimirum
illam vel decoctũ ligni ſingulis annis ſemel biſuè in anno pro-
atis, morbus vel ex toto vel maiore tamen ex parte diminui-
& ne frequentiores habeat paroxiſmos impeditur. immò ſi re-
nt, longè tamen mitiores atq; clementiores euadunt: euacuatis
icet illis tenuioribus vel pituitæ vel bilis, vel melancholiæ per
ſmodi ſudorifera partibus.

LXXXV.

Imò in multis ex Diureticorum ſolo vſu nõ modò mitigatum,
etiam vt longè & tardiores & rariores venirent huius morbi
ſſiones effectum fuit. nuper enim in quibuſdã hoc morbo labo-
& quidem frequentiſſimè ſolitis, ex ſolo vſu potus ex baccis
peri, raphano marino & aqua confecti, atq; loco vini vel a-
potulentæ materiæ per integrum annum vſurpati, longè mi-
em & longè rariorem factum eſſe hũc morbum experti ſumus,
ioribus eiuſmodi humorum partibus morbum concitantibus
eiuſmodi potum Diureticum vnà cùm vrina expurgatis. Aſ-
ant enim, quibus in vſu eſt eiuſmodi medicata potio, ſeſe lõgè
oſiores, quàm ante vſum huius medicamenti, habere vrinas.

LXXXVI.

Quinimò Cauterijs in ipſo paroxiſmo & ipſa parte affecta ap-
tis, ceſſaſſe vel ſaltem mitigatum fuiſſe dolorem in eiuſmo-
orbo experientiâ habemus: educta videlicet in loco affecto,

quæ eò confluxerat, parte humoris: qui quidem ſubſtantia te nuiſsimus, colore verò aliâs flauus, aliâs albior exiſtit. Nec im pedit quòd ex eiuſmodi applicatione cauteriorum dolorem exci tari maioremq; reddi, fluxione noua per eiuſmodi medicament concitata, quiſpiã poſsit nobis obijcere. Nam ſunt & haberi poſ ſunt eiuſmodi remedia, quæ hoc ipſum citra dolorem præſtare poſ ſunt. Et ſi fortè quid nouæ materiei attrahunt, illa tamen ueſic aperta vel ulcere facto unà cum illa alia, quæ in articulo contine tur, elicitur, atq; ita dolor, ſublata maiore parte cauſæ morbific ſedatur.

LXXXVII.

Fonticuli præterea extra paroxiſmum adhibiti, per quos te nuiſsimus ſolummodo quidam liquor, iſq; aliâs flauus, aliâs albu profluit, nonne obſecro ſæpenumero morbum mitiorem faciunt ſæpenumerò etiam ex toto nonnè curant? uel ſaltem ut per longi ora interualla nec tam frequens redeat morbus nonne impediunt ſi modò obſeruata fuerit idonea & conueniens uictus ratio?

LXXXVIII.

Hæ ſunt igitur rationes hæq; cauſæ, quibus permoti opinamur eiuſmodi tenuiores humorum partes eſſe reuera huius morbi cau ſâs, aliâs καθ' ἐπιῤῥοὴν, hoc eſt, per influxum, aliâs uerò καθ' ἀποσκευὴν per exonerationem ſiue expulſionem in articulorum compagem delatas. quæ cum ſua natura ſint valde tenues, facil ſeſe in articulorum cauitatem, membranas, tendones & ligamẽ ta cuniculis quibuſdam inſinuant, ibiq; impacti & quaſi infixi cõ ſiſtentes, cruciatus eiuſmodi immaniſsimos excitant: temporiſq ſucceſſu, ſi non integre ſub declinationem morbi diſsoluantur & p inſenſibilẽ tranſpirationem digerantur, vel idoneis medicamenti adhibitis omnino conſumãtur, licet ꝑ ſe tenues ſint, ita tamẽ inter dũ craſſeſcũt, vt in Tophaceã *etiã ſiue calloſam materiã trans eant & coaleſcant, oſſaq; ſuo loco dimoueant, & proprijs acetabu lis diſlocent varièq; intorqueant: ita vt ſæpenũero manus ac pedi*

naturalem

turalem fabricam (quemadmodū ſuperius dictum fuit) magna m partis turpitudine immutent ac euertant, ipſamq́ cutim diſ- mpant & dilacerent.

LXXXIX.

Poſt relatas huiuſmodi morbi cauſas, ſequitur nunc vt etiam eius Signis *aliquid dicamus. quorū quiden alia ſunt* παθο- ωμονικὰ, *quæ ipſam per ſe affectionem arguunt: alia verò* ιογνωμονικὰ, *originem & cauſas eiuſden indicantia ſiue aperi- tia, humoris nimirum vel originem vel qualitatem: alia deniq́* ογνωςικὰ, *quæ finem morbi concernunt, è quibus facilem vel fficilem morbum arguimus.*

XC.

Ex Pathognomōicis ergo ſignis ſunt dolores in articulis om- bus, ſi uniuerſarum iuncturarum fuerit morbus: vel ſaltem in ibusdam, vt pote vel in manus ſi Chiragra, vel pedis ſi Poda- a fuerit, immaniſſimi atq́ acerbiſſimi: qui ubi primo incipit rbus, vel in pollice vel in aliquo digitorum manus, vel cauo dis, aliâs cum rubedine & feruore partis vehementiſſimo, aliâs ro propè ſeſe nullo produ͂t. accidit enim ſæpenumero, præſertim rò ſub initium morbi, Colorē partis nullo modo, vel perparū ſo- nmodo mutari: ſed qualis fuit tempore ſanitatis, is etiā manet primo morbi inſultu & circa paroxiſmi initium. Hinc tempo- ſucceſſu color partis immutatur, ac vnà cum tumore rubor ſuc- lit & feruor maximus locum affectum inſigniter excrucians.

XCI.

Sæpenumero fit, vt dolor alicuius vnius membri articulum upans, in ea ſola nunquam remaneat (niſi fortaſſis dum omniū imò ſiue prima acceſſione incipit affligere) ſed ex vno articulo alium commigret, nec prius deſinat, quàm vniuerſi corporis

articulos ferocitate & immanitata ſua depopulatus fuerit. Apedis itaq; pollice & cauo vel aliquo alio articulo incipiēs ad manuū iuncturas progreditur: his immani dolore excruciatis, cubiti flexionem pari immanitate adoritur: hac ipſa parte æquè dolore defatigata, articulum coxendicis, vel genuum compagem inuadit: donec tandem dorſi, thoracis, ceruicis, oßis coccygis nexus, & aliarum partium articulationes motu manifeſto carentes, ut capitis ſuturas, ac tandem nares, aures, & labia pari crudelitate conficiet, ipſumq; ægrum ſæpe repetitis acceßionibus iuguleт ac interficiat.

XCII.

Tanta eſt autem huius mali crudelitas, vt per quam difficilima & non niſi cum dolore acerrimo, fieri poßit ipſius membri flexio atq; extenſio, etiam in motu quam leuißimo: nec unquam vel ſaltem rarißimè hominem immanißimis cruciatibus & doloribus torquere excruciareue deſinit: nec eum antè è medio tollit, niſi prius ipſam compagem & nexum oßium, tumoris quadam turpi ſpecie, membri naturalem conformationem euertat, & ad motum ineptißimam reddat, contortis & in obliquum euerſis ipſius membri particulis. Hinc in alijs digitos tàm manus quàm pedis, inflexos ſupinatosq;: in alijs verò vicinis incuruè afflixos incumbere ſæpenūero conſpicimus. Nonnunquam etiā, imò quàm ſæpißimè dolentes artus ac membra, nutrimento commodo deſtituta, ita emarceſcunt & arida fiunt; vt calore natiuo & humido radicali abſumpto, languida planè euadant, & ita unà cum homine conſumpta intereant ac emoriantur.

XCIII.

Αἰτιογνωμονικὰ ſigna ea ſuperius eße diximus, quæ originem & cauſas huius morbi, humoriſque qualitatem demonſtrant. Quotieſcunque igitur caput huius atrocis mali origo & principium fuerit, ab eoque humores morbum facientes defluxerint ægri

plerunq;

lerunq; capite & ceruice ac ſpatulis ſe dolore ſentiũt, Catarrhisq; r diſtillationibus ſubinde ſe uexari, ac humorũ è capite per cer-icem cum horrore vel ſaltem leui aliquo frigore, titillatione, ac ruritu defluxum ſe ſentire conqueruntur. Dolores præterea & umores in partibus affectis non ſubito & ἀθρόως ſed paulatim unt ac augentur: præterea qui ab hac corporis parte profluit hu-nor tenuis, non ſanguineus nec cuiusquam alterius ſpeciei, ſed pi-uitoſus maxima ex parte exiſtit.

XCIIII.

At ſi vel ab Hepate vel ab alijs corporis partibus, per venas ad rticulos defluxerit, morboq; occaſionem dederit eiusmodi teeuis umor, omnia quidem ſupra enumerata aberunt ſymptomata: ed interea tamen, quicunq; laborant articuli, derepente dolebunt, c cum tumore protinus magno erubeſcet locus affectus: Febri-ula quoq;, ſed non usq; adeo magna cum quadam inæqualitate mul aderit: Dolor præterea ſimul multus eodem tempore occu-abit partes: venæ tumidæ & rubicundæ, ab initio ſtatim ipſius orbi, in manibus, tibijs & ſupra pedes manifeſtò apparebunt.

XCV.

Qualitatem humoris *oſtendet tum doloris varietas, tum uiuslibet ſucci effectus. Dolor itaq; tenſiuus ac pulſans cum feruo-e partis, tumore præterea notatu digno, duro ac rubicundo ſi ad-uerit, partemq; affectam occupauerit: Suppreſsio quoq; conſuetæ r ſolennis alicuius euacuationis ſanguinis, vt Menſtruorum, Hæmorrhagiæ ſi præceſserit: Sanguinis Ichores tenuioresuè par-es in vitio eſse morbiq; cauſam exiſtere, manifeſtò indicat, præ-rtim ſi habitus quoque corporis ſanguineus, ætas iuuenilis & anguinis plena unà adfuerit.*

XCVI.

Tenuior autē ac liquidior Bilis pars ſi eiuſmodi morbo occaſionem præbuerit; Dolor, citra inſignem diſtenſionē aut grauitatē, punctorius, lancinans ac deurens quaſi cum vehementiſsimo ac ardentiſsimo feruore, tertio quoque die exacerbationes ſuas habens, ægrūque vehementius affligens, aderit percipieturq́: qui quidem calidioribus exaſperabitur, miteſcet vero frigidioribus remedijs applicatis. Cutis præterea color partis affectæ ex rubro flaueſcens ſiue ſubpallidus ac rubens aderit: qui ſi digitis prematur, ſemper rubicundior euadet. Tumor in loco affecto minus euidens eſt in hoc genere humoris morbifici. Vrinæ ſubflauæ, tenues, cum paucis contentis apparent. Pulſus veloces, frequentes, magni ac vehementes. Vomitus bilioſi, virides ac flaui cum amaritudine inſigni. Habitus præterea corporis vnà aderit bilioſus & tangenti calidus. Aëris etiam & victus ratio præcedens & reliqua omnia, quæ prouētum bilis in corpore redundare, indicare ſolent.

XCVII.

Quod ſi autem dolor quidem ſatis vehemēs adfuerit, ſed haud perpetuo ſibi conſtans & ſimilis, verū vno eodemque quaſi tēpore nunc vehementior ac ſæuior, nunc verò mitior ac tolerabilior, ſub crepuſculum nocturumq́ tempus plerunque excandeſcens acerbiſorue in plures horas perſeuerans, cum tumore non vſque adeo excreſcente & in altum eleuato, quiq́ preſſus digitis facilè cedit: Color præterea cutis ſubalbidus, nec multum à naturali differens adſit: Corporis quoque totius grauitas & facies ſubtumida: deniq́ etiam Ætas, tempus, Victus ratio, vitæ conditio occioſa & ſedentaria his omnibus conſentiens: Pulſus inſuper parui rari & tardi: Vrinæ verò nunc tenues nunc craſſæ, turbidæ, aliâs verò albæ & aquoſæ ſi adfuerint, Pituitæ tenuiores particulas in vitio eſſe & morbo occaſionem præbuiſſe, indicant.

XCVIII.

XCVIII.

Quotieſcūque verò fluxio ab Atræ bilis tenuioribus partibus ...oribusuè contigerit: dolor ſanè nec tàm acerbus nec vehemens ...rit, & p circuitus, quarto quoque die ſolummodo vehementior ...tus, exaſperabitur, circa noctem vt plurimum moleſtans & ex...ens. Color quoque partis ſubliuidus, & cū tumore non multùm ...gno ad nigrum vergens. Conſtitutio præterea corporis me...cholica, hirſuta & nigra. Vrina craſſa, nigra vel ſubfuſca. ...liqua quoque ſuccum melancholicum procreare nata, & me...cholię dominium oſtendentia aderunt.

XCIX.

Hæc igitur iam dicta ſigna diligentius non ſolummodo ſunt ...ſideranda: verum etiā memoriæ ſingula mandanda: vt ſi vſu ...niat hunc affectum non à ſynceris, quorum omnium iam ſigna ...dimus, naſci humoribus, ſed ſimul inuicem mixtis: eò melius ſinplicium cognitione ante inſtructi & exercitati, iudicare poſ...nus quinam potiſſimum ſuperet morbum fouens ſuccus. Pluri...um ranque intereſt noſſe morbi cauſam, ad remedia rectè præ...ribenda, curandiq; rationem rectè inſtituendā, immò nihil (meo ...uidem udicio) artbridem difficiliorem facit, quàm remediorum ...ſus non rectè & pro peccantis humoris ratione inſtitutus.

C.

Reſtant nunc ſigna prognoſtica *perſequenda, quæ ipſius ...orbi finem cncernere, & ex quibus ſolis arguere vnumquem...ue poſſe diximus, vtrum facilis vel difficilis curatio huius mor...i ſit futura. Primo itaque ſcire oportet, difficiliores eſſe cura...iones arthritici doloris, ſi confirmati fuerint, & conſeneſcant ijs ...n quibus generat ſunt. Difficilius etiam curationem admittunt ...n mulieribis & pueris, ſi eos articulari morbo affligi accidat.*

CI.

Arthritis recens, legitima victus ratione, conuenienti & legitimo præſidiorum vſu, demulceri ac profligari poteſt: pluſque tædij & doloris, quàm periculi obtinet: Nam ſi temperantia ægri adſit, & remedia conuenientia pro cauſarum ratione à Medico tempeſtiuè ac commodè fuerint applicata, imperatauè: abſoluta proculdubio & perfecta curatio erit expectanda.

CII.

Inueteratus autem & hæreditarius ſi fuerit hic morbus, & nodi articulos obſedêre, & à vario humorum genere originem ſuam duxerit hic affectus: opportunis etiam & conuenientibus, commodoque tempore applicatis remedijs, vix expugnari profligariq; poterit.

CIII.

Si quis præterea Arthritidis ſpecies ad differentias omnes eiusq; cauſas tam efficientes quàm materiales, partem præterea mittentem probè nouerit, is ſanè quoque abſolutam curationem aſſequi poterit: dummodò prudens Medicus ſuum officium fecerit, & æger in omnibus obſequentem & morigerum ſe præſtiterit.

CIIII.

Quicunque ſenes ſunt: aut circa articulos callos tophaceos concretos habent: aut laborioſam vitam degunt, ſiccam aluum habentes; hi omnes ſani fieri non poſſunt humana arte.

CV.

Qui vero iuuenes ſunt: & circa articulos nondum tophaceos callos concretos habent: & accuratè viuunt & laborum amantes ſunt,

& aluum bonam habent ad obediendum pro ſtudiorum ra-
: hi ſanè medicum intelligentem nacti, ſani fieri poterunt.

CVI.

ulti per intemperantiam adeo nihil agunt, quo, quod vitioſ
n corpore collectum eſt, corrigant: vt etiam magis ipſum ac-
ulent, dum vitioſo victu in ipſis feſtis vtuntur. Quo fit vt a
iuturni morbi incidant, ex quibus tota vita explicare ſe ne-
n : cuius generis mala ſunt & Articularis morbus & Po-
a.

CVII.

odagra βιαιοτάτη, πολυχρονιωτάτη καὶ δυσαπαλλακτο-
, omnium arthritidum vehementiſſima, longiſſima, quæque
atur omnium difficillimè. immò hæc ſpecies arthritidis adeò
uturna, vt etiam ipſos ægros ad mortem vſque comitetur,
am præcipuè victis rationem obſeruantes.

CVIII.

enes ac viri morbo articulari plerunque magis ſunt obnoxii,
iuuenes. In iuuenili tamen corpore dolor iuncturarum or-
reuiorem fore vitam plerunque portendit.

CIX.

ulier non laborat podagra, ſi nõ menſes ipſi defecerint. Hæ
n licet rarius quàm viri in hunc morbum incidant, difficili-
men hoc vitio laborant. Quod enim neque vſitatum neq; fa
re eſt: id ſi aliqua vrgente cauſa potentius inuaſerit, violen
um ſit, maiorem calamitatem infert.

CX.

Atroces ſanè dolores arthritici ſunt: ſed dolores comitantia
atrociora: defectus animæ: ad manuum contactũ immobili-

tas, ciborum auerſatio, ſitis, vigilia. Si diſcrimen euaſerint ta- quam ab inferis elapſi, laxiorem vitam degunt, incontinent- ſimplices, hilares, & in victu molles ac delicati. idcirco verò ta- quam mortem rurſus ſubituri, licentioſè præſenti vita fruuntu-

CXI.

A mala curatione, podagricis pleraq; mala accidunt: max- mè verò calli & artuum durities & articulorum curuitates - contractiones, propter medicorum ignorantiam fiunt. Multis - hydropem hic morbus conceßit, quibusdam in aſthma. Hæc ve- ſucceßio immedicabilis atq; ineuitabilis eſt.

CXII.

Dolores podagricis verno tempore, quo potißimum profund- corporis expurgatur, vitioſis humoribus à partibus principalibu- ad ignobiliores tranſmißis: & Autumno maxima ex parte fiun- propter ſummam huius temporis inæqualitatem, vitioſisq; humo- ribus ex vſu crudorum humorum coaceruatis, & ad eaſdem par- tes delapſis

CXIII.

Sequitur nunc huius affectus curandi ratio: *ad que- priuſquam deſcendamus, ſcire oportet, duplicem eſse huius mal- curationem: aliam quidem ipſius paroxiſmi: aliam verò ipſius af- fectionis, à qua originem trahit ipſe paroxiſmus: (habet enim hi- morbus ſuas quoq; acceßiones more aliorum morborum, cuius ge- neris eſt Epilepſia, Calculus & id genus alij) Illam prioren-* θεραπευτικὴν, *hanc verò* προφυλακτικὴν *more conſueto appella- bimus : quamuis etiam una cum alijs præſtantißimis Medici- Arthritidis curatiōem eam vocare haud vſq; adeo multùm refer- re exiſtimamus, quam hoc loco nos* προφυλακτικὴν *nominamus.*

CXIIII.

Quò igitur Curatio *ipſius Paroxiſmi rectè inſtitui poßit, In-*

dicatio

tio omnium primò ſumenda petendauè erit à morbo, tumore irum præter naturam, cui grauiſsimũ adiunctum eſt ſympto- dolor videlicet ſæuiſsimus ac immaniſsimus, ipſum ægrotum iocteq; ſine ulla intermiſsione exercens atq; excrucians: de quo ac inprimis ægroti conquerentes, eo potiſsimum ſe liberari ex- int. Morbus itaq; eiuſmodi primo tollendus erit.

CXV.

Quia verò is ſubmoueri nullo modo poteſt, niſi ſublata & ex- , quæ ipſum effecit, cauſa: Ea ipſa igitur omnino remouenda irpandaq; venit Medico. ita vt merito ab hac quoq; ſumi debe- ndicatio.

CXVI.

At quoniam omnis tumor aut eſt in fieri ac in principio, ipſaq; teria verſatur in fluxu, ita vt magna eius copia ad partem af- am adhuc influat: Aut iam factus eſt, nec amplius ex humore bum concitante aliquid effatu dignum ad ipſum locũ laboran- defluet. idcirco diligenti opus eſt conſideratione, vtrum cauſa, eiusmodi affectum præter naturam concitauit, deſierit, & in hritico eiusmodi dolore tumor adhuc fiat, an vero factus ſit: n ipſum nunc quoq; tum faciat tum augeat cauſa. Nam pro litione eius rei, curatio Medico erit inſtituenda.

CXVII.

ſto autẽ adhuc fieri ipſum morbũ, nec non etiã ipſius humoris rtem affectam influentis eſſe exiguam copiam: duo proculdu- obis propoſiti erunt curationis ſcopi: eius videlicet quod fa- n eſt, curatio: & quod futurum eſt, ne fiat prohibitio. Verum quod factum eſt & quod influxit curari tolliuè non poteſt, niſi

ra profluendi præparatur: vel ſi eam eò peruenire accidat, è loco confeſtim per vlcus educitur ſiue effluit, atque ita euidenter doloris locus euacuatur. Profluit enim è loco per eiuſmodi cauterium exulcerato aquea quædam ſubſtantia, ſiue liquor quidam tenuiſſimus ac liquidiſſimus, aliâs colôre flauo, aliâs verò albo, aliâs alio tinctus. Proinde vlcere aperto relicto, dolores per eiuſmodi affluxum materiæ tolli, vel ſaltem mitiores reddi credibile eſt.

CXXIIII.

Quod ad genuinam & veram *huius morbi curam attinet, quam alij Prophylacticen appellant, ea ſanè omnium difficillima eſt: itaque eius generis, vt circa ipſam perplurimi in arte præſtantiſſimi artifices diu multumq; inſudauerint: omnemq; ſuam nauarint operam, quo pacto eiuſmodi acerbi mali inſultus recurſusuè impediri atque præcaueri poſſint. Quod tamen & longè difficillimum & quaſi impoſſibile eſſe, hactenus compertum fuit, idq; plurimis & grauiſſimis de cauſis.*

CXXV.

Nam ſi & partis mittentis & loci recipientis habeatur ratio: quotus quiſque quæſo eſt, qui à natura partes imbecilliores poſſidet, cui artis beneficio ita ſubueniri, atque à natura vel alio quouis modo debilitatæ partes ita firmari corroborariuè poſſint, ne illæ in poſterum aliquid excrementorum vel progenerare vel colligere, & aliunde propulſos excipere queant?

CXXVI.

Et ſi poſſe hoc fieri concederetur, quemadmodum quandoque quotidianus rei vſus hoc ipſum factum fuiſſe oſtendit: quotus tamen quiſq; eſt, qui tam exactè, tam moderatè circa victus rationem ſe gerat, tamq; ſanctè præcepta Medicorum obſeruet, præ-

ſertim

tim verò in cibo & potu? qui non ſæpiſſimè ac frequentiſſimè
pingat? Quis denique tot aëris & aliarum rerum incommodi-
tes euitare atq; effugere poteſt?

CXXVII.

Iſta igitur cum admodum ſit difficile vitare: vel etiam ſi quid
partibus deeſt vel ſupereſt, haud ita facile ſit innouare: ſane
ud ita facilè quoque erit tali vitio laborantes ad priſtinum va-
udinis ſtatum redigere: præſertim cum tales, quemadmodum
lchrè annotauit Aretæus lib. 2. de ſignis & cauſis diuturno-
n morborum, ſi diſcrimen euaſerint, tanquam ab inferis elapſi,
runque laxiorem vitam degant, incontinentes, ſimplices, hila-
& in victu molles ac delicati: idcirco verò, tanquam mortem
ſus ſubituri, licentioſè præſenti vita fruantur.

CXXVIII.

Hæc inquam etſi difficile ſit euitare, non idcirco tamen ſpes
andi tantum malum prorſus abijcienda, ipſaq; curatio penitus
ligenda relinquendauè: ſed potius hoſti eiuſmodi intrepidè ob-
m progrediendum, dandaq; opera, vt ſi non ex toto delere, ſal-
vires eius atterere valeamus: vel ne tam facilè reuertatur,
q; crudeliter tractare poſſit ægrum, toti in hoc ſimus intenti.

CXXIX.

Hoc ipſum autem commodè præſtari poterit, ſi & parti mit-
i: & alteri quoq; quæ huiuſmodi morbum facientes humores
one ſuæ imbecillatis excipere ſolet, proſpexerimus: ſimulq; o-
s occaſiones congerendi progenerandiq; eiuſmodi arthritidis
erias præciderimus: vel huic ſoli ſaltem conſuluerimus, ſi ali-
, quæ collecta propellere conſueuit, nullo modo poterimus
enire.

CXXX.

Aſſequemur autem hoc ipſum proculdubio idonea victus ratione pro peccatis humoris calidioris vel frigidioris conditione & natura. Cibi *itaq; boni & laudati ſucci, qui vitioſorum humorũ nihil procreare ſolent, præſcribendi: quique neruoſas partes & articulos haud ita facilè lædere ſunt nati. abſtinendum à carnibus potiſſimum difficilis coctionis, viſcoſis, craſſis & putridum ſuccum progenerantibus.*

CXXXI.

Vinum, *præſertim merum & generoſum omnino fugiendum, neque ieiuno ventriculo, neque ab initio ſtatim menſæ bibendum, ſed vbi bona pars cibi iam abſumpta fuerit. Huius itaque loco aqua ſacharata, vel ptiſana ex hordeo, glycyrrhiza, vel ex ſacharo, cinamomo in craſſiores partes confracto, & aqua feruentiſſima ſuperfuſa: vel cereuiſia aliqua tenuis & diuretica, defæcata, ægroto loco potus præſcribenda: vel potus ex aqua fontana, baccis iuniperi, & raphano marino confectus ægro erit vſurpandus: habita tamen ſemper in vini prohibitione, conſuetudinis, naturæ, & virium ratione.*

CXXXII.

Aëris *exceſſus omnes cauendi, præſertim verò frigidior cœli cõditio. Exercitia ſint moderata, loco & tempore conuenienti facta.* Animi *quoque pathemata vitanda, inprimis vero excandeſcentia, ira & furor.* Rei venereæ *vſus nimius & intempeſtiuè factus, tanquam peſtis in hoc genere vitij eſt fugiendus: nihil enim æquè arthriticis incommodat, quàm crebrior frequentior & intempeſtiuus veneris vſus.*

CXXXIII.

Corpus quoq; purgandum erit medicamentis lenioribus & in-

teruallis

allis ſæpenumero repetitis, & pro euacuandorum humorum
ditione præſcriptis in forma pillularum vel tabellarũ vel po-
s: pro cuiusq; ægrotantis libitu et voluntate. quamuis formæ
larum longè alijs vtilior in hoc genere affectus. Hinc inſti-
conueniens rhabarbarum, agaricum, mechoaca: Syrup. roſ
s laxatiuus compoſitus: Syrupus diaſereos, ſyrupus diacar-
ni, ſyrupus è ſpina ceruina: manna: infuſio myrobalanorum:
uli ex rhabarbaro vel mechoaca, vel alijs medicamentis pro
eria peccante & ægri conditione confecti,

CXXXIIII.

Vomitus, ſi modò æger facilis ſit ad vomendum, ſingulis
q; menſibus prouocandus, præſertim ſi ventriculus fiat fluxio
principium. Fiet enim hac ratione non modo materiæ peccan-
iuerſio: ſed eiusdem quoq; couenienss euacuatio. Præſtari autẽ
ipſum poterit Oximelle ſimplici vel compoſito, raphani decoſ
Geniſtæ vel Agarici non trochiſcati puluere in iuſculo aliquo
uiori exhibito.

CXXXV.

Excretiones quoq; conſuetæ ſuppreſſæ vel quouis modo cohibi-
mni ſtudio & perſeueranter erunt reuocandæ: niſi plus ex his
n ex Arthritide mali metuere cogamur.

CXXXVI.

Neq; etiam intermittenda erit venæ ſectio, in corporibus præ-
im plethora laborantibus, idq; vere ineunte. Nam hoc genus
edij inter initia ſtatim factum ſæpe annuã, nonnũquam per-
uam valetudinem ægris præſtitiſſe, teſtatum facit Cornelius
ſus lib: 4. de re medica cap. 24.

CXXXVII.

Purgatione tã vniuerſali quã particulari præmiſſa, humores

quoq; qui in habitu ſunt corporis per ſudores educendi. Sudorifera enim medicamenta per euaporationem reſoluendo proſunt, & humores tenuiores euacuant. Ex plurimis autem huiuſmodi remedijs potiſsimum vniceq; commendatur ligni Guaiaci, cui incocta ſit Iua ſiue Stoechas citrina, vt etiam horum ope vis ipſius medicamenti ad articulos deducatur: Deinde etiam Zarzæ Parillæ, adiuncta parte ligni Guaiaci, decoctum. nam hoc remedio nihil habetur præſtantius nimilq; vtilius. non enim ſolummodo ſanguinem vniuerſum immutat & qualitatibus ſuis imbuit: ſed etiam cerebrum & alias partes mittentes alterat, & eorum intemperiem corrrigit, vel etiam penitus immutat; & materias exiccando in habitumq; conuertendo articulos cæteraſq; omnes corporis partes robuſtiores reddit.

CXXXVIII.

Cauteriorum *præterea Fonticulorum appellatorũ vſus apud pleraſq; nationes eſt frequentiſsimus; præſertim vbi non vſq; adeò multum fuit profectum ſuperioribus remedijs. verùm vt longè maior apud eas victus rationis eſt obſeruantia, & temperantiæ cultus: ita etiam plurimum ipſis profuiſſe eiuſmodi applicata remedia, experientia ipſa teſtatur. Noſtrorum verò hominum quia tanta eſt ingluuiei rabies & intemperantia, Rerumq; non naturalium appellatarum ſummus contemptus: & ferè perpetuo corpora noſtra præ humorum copia quaſi diffluant: idcirco perexiguum vel ferè nullum hactenus apud noſtrates ex tam ſalutari medicamento compertum fuit commodum, etiamſi per aliquot annos atq; totam vitam fonticuli eiuſmodi aperti teneantur.*

CXXXIX.

Satius itaq; eſt, eiuſmodi cauterijs dimiſsis, ne diffamari tam ſalutaria remedia poſsint, non modò ad ſuperiora, ſed etiam quæ

ſequuntur

quuntur remedia confugere: quæ non modò ſuperuacuos eiuſmo- i humores euacuare, ſed etiam eorundem reliquias conſumere & bſorbere, partemq; ipſam tàm propellentem mittentemuè, quàm ecipientem corroborare poßint. Ex horum genere ſunt Theriacæ r mythridatij compoſitio, confectio omnium ferè excellentißima Alkermes appellata: Diacorallum, quo nihil ferè præſtantius ad uentum fuiſſe ſcribitur. Deniq; alia à præſtantißimis medicis aßim conſcripta & ſummo ſtudio compoſita.

CXL.

Ex horum quoq; numero eſſe volunt antidotum illud ex cen- turio confectum: quod Aëtius adeò ſalutare prædicat, vt, per nnos quindecim podagra oppreßos, aſſerat huius remedij vſu ſic ſtitutos, vt ſuis iterum pedibus incedere potuerint. id quod etiã nnotauit venerandus noſter præceptor & de arte medica optimè eritus Thomas Eraſtus piæ memoriæ: qui inter cætera arthriti- s longo vſu à præſtantißimis medicis comprobata antidota, etiã lueris cuiusdam, quem Iouis puluerẽ appellant, meminit. Huic ſtituto etiam conuenire poterũt conſerua florum primulæ veris, eronicæ, ſaluiæ, roſmarini: vel horum etiam & ſimilium olea ymica arte extracta, & in tabellas concinnata. Tabellæ præter diambræ, diamoſchi, diatrionſantalon: myrobalani chebulæ citrinæ: acorus conditus: & alia præſtantißima remedia.

CXLI.

Diuretica verò medicamenta etſi videntur quibusdam ſuſpe- a: docet tamen quotidianus rerum vſus, ea hoc affectu laboran- bus plurimùm profuiſſe. Poterũt itaq; (noſtro quidem iudicio) sq; vllius periculi metu, ea præſertim quæ ſunt minus vehemẽ- ra, optimo cum fructu ægri adminiſtrari: etiamſi podagrici & thritici vt plerunq; ſint calculoſi. Nam plus commodi quàm in- mmodi ex ipſorum vſu omnino expectandum, præpurgato præ-

ſertim ægrotantis corpore. Hinc vſui optime conueniēt terebinth-
na Cypria vel etiam Veneta appellata, nam præter hoc quod co-
roborat & euacuat, etiā inſigni vi eſt prædita, omnis generis m-
terias vnà cum urinis educendi.

CXLII.

Huic eidem propoſito multùm quoq; conferet acidularū vſu-
modò cum iudicio fuerint ægrotātibus præſcriptæ: & conuenien-
tempore & loco, in certis quoq; hominum tenperaturis, & ab
qui temperanter viuunt & victus rationem habent, fuerint vſu-
patæ. Conueniunt enim maximè, non ſolummodò urinas ducend-
ſed etiam ſudores mouēdo, & humorum colluuiem è corpore p-
aluū euacuando.

CXLIII.

Frictionibus præterea partium, matutino tempore, pannis a-
rioribus ad hoc adhibitis utendum. His enim inſitus calor ex-
tabitur, vegetiorq; factus augebitur: quod præter naturam in p-
tibus continetur diſsipabitur diſcutieturuè: excrementa in hab-
corporis abſumentur: affecta deniq; membra robuſtiora firmior-
reddentur, minusq; doloribus fient obnoxia. Poterunt autem f-
in capite, brachijs, ruribus ac pedibus.

CXLIIII.

Partes affectas imbecilioresq; corroborabimus exiccanti-
& aſtringentibus. Quod ſi verò aliqua eſt ſuſpicio, in articulis
huc aliquid ſupereſſe vel contineri materiæ vitioſæ: illud o-
diſcutientibus & exiccantibus erit abſumendum: & ſimul pa-
imbecilitas corroboranda. Eiusmodi inſtituto perbellè conue-
balnea, nō modò arte confecta, ſed etiā naturalia vulgo appell-

CXLV.

Ex naturalibus omnium maximè conferēt aluminoſa, ſul-

rea &

*& ſal nitri continentia. artificialia verò ex Betonica, Ver-
a; Erica, Pinaſtri fructibus, Quercuũ folijs, & alijs conueni-
s medicamentis confecta.*

CXLVI.

Quandoquidem *vero ſucceſſu tandem temporis eiusmodi
dictæ Arthritidis materiæ in Tophos ſeu nodoſa tubercula
nodos abire conſueuerunt: atq; tum temporis longè difficilli-
n ſit ægro auxiliares manus adferre, iuxta illud antiquum
atij,*

Tollere nodoſam neſcit Medicina podagram:

*en quia in eiusmodi quoq; caſu, à Medicis ægri auxilium im-
ant, poterit etiam eorum curatio facto præſagio tentari.*

CXLVII,

*Quotiescunq; igitur eiusmodi durities ſiue Tophi in parte fu-
t, humores infarcti & in eiusmodi craſſitiem congelati omni-
primò ſunt conſiderandi, & pro ratione materiei remedia erũt
licanda. Conferent autem plurimum medicamenta emolli-
a appellata, calefaciendi & humectandi facultate prædita,
q; materiam impactam fundere & liquefacere poſſunt. Ex ijs
m talia præſcribi debent, quæ mediocriter hoc ipſum, præſer-
calidiore exiſtente materia, perficere poſſint. Quorum ma
habetur copia apud Medicæ rei ſcriptores. Ex hisce igitur
ſertim verò ex Ambroſio Paræo præceptore noſtro obſeruã-
a erunt petenda, & in vſum practicum transferenda.*

F I N I S